

פרשת וירא

נושא השבוע: עקידת יצחק

נושא השבוע

סיפור עקידת יצחק הוא אחד הסיפורים הדרמטיים והמזעזעים בתנ"ך כולו. אלוהים ציווה על אברהם להקריב את יצחק בנו כקרבן ואברהם נענה מיד, והתכוון לבצע את המעשה. רק מלאך אלוהים שהופיע ברגע הקריטי הציל את יצחק משחיטה ובמקומו הועלה איל לעולה. **כהכנה לשיעור**, ואף בשיעור עצמו מומלץ לקרוא את הסיפור המלא במקורו- **בבראשית כ"ב**.
בסיפור זה ניתן לראות שלוש מגמות: **האחת**, היא המגמה המפורשת - אלוהים ניסה את אברהם כדי לדעת אם הוא ירא אלוהים באמת. אברהם עמד בניסיון והוכיח את מסירותו המוחלטת לאלוהיו. **מגמה שניה** היא אטיולוגית - להסביר מדוע נתקדש מקום מסוים בהר המוריה, **והמגמה השלישית** היא דחיית קרבן אדם - בימי קדם נהגו שליטים להקריב את האהוב בבנים ככופר או ככפרה כדי להסיר את הסכנה. המעשה נחשב מועיל ומקובל. סיפור העקידה מבקש לחנך ולהורות כי על פי התורה, קורבן אדם אינו רצוי!!!

מה בפרשה

- **ביקור שלושת האנשים אצל אברהם** - מבשרים על כך שיוולד לו בן.
- **הפיכת סדום ועמורה** - ה' מודיע לאברהם על כוונתו לכלות את הערים. אברהם מבקש לרחם על המקום אם ימצאו שם צדיקים אולם מהתנהגות אנשי סדום כלפיהם מגלים המלאכים שלוט הוא הצדיק היחידי ולכן מצווים עליו לצאת והופכים את הערים. אשת לוט שלא נשמעה לאזהרת המלאכים הופכת לנציב מלח.
- **לוט ובנותיו במערה** - לוט ובנותיו מסתתרים במערה והבנות שוכבות עם אביהן, ומהן נולדים מואב ועמון.
- **"וגם אמנה אחותי בת אבי"** - מקרה שארע לאברהם ושרה בהיותם בגרר.
- **לידת יצחק** - שרה יולדת לעת זקנותה וההבטחה מתקיימת.
- **גירוש הגר וישמעאל** - על פי דרישת שרה.
- **עקידת יצחק** - אברהם מצווה לקחת את יצחק להר המוריה ולעקוד אותו, בסופו של דבר נעקד האיל במקומו.

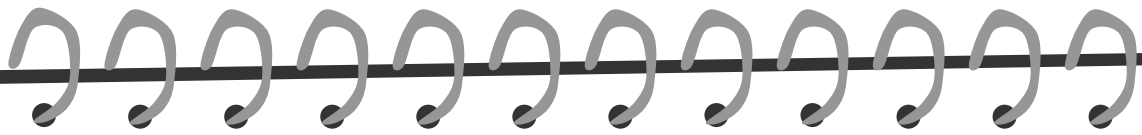
פרשת

הבקשה שביקש האל מאברהם נראית **תמוהה**. הרי זהו האל שאסר על קורבנות אדם: "ובנו במות התפת אשר בגיא בן הינום לשרוף את בניהם ובנותיהם באש אשר לא ציויתי ולא עלתה על בני" (ירמיה ז 31). ואיך מבקש כאן האל מאברהם להקריב את בנו? ועוד, אחרי כל **ההבטחות והציפיות**, סוף סוף בא יצחק לעולם, והנה, תובע ממנו אלוהים לוותר עליו? בקשה זו נראית **לא מוסרית** וחסרת מובן! פירושו של **אבן עזרא** הוא אולי הפשט. הסיפור פותח במילים "והאלוהים ניסה את אברהם" האל, לפיכך, מבקש בקשה בלתי סבירה רק לצורך העמדת אברהם **במבחן האמונה**. פירושו של **רש"י**, מנסה להתמודד עם השאלה איך ייתכן שהאלוהים **ציווה** על דבר ואחר כך **אמר לא לעשותו**. לכן נאחז רש"י במילה "והעלהו" ומדייק שהאל בעצם ביקש רק **להעלותו**, ולא לשחוט אותו, ואילו אברהם לא הבין נכונה את בקשתו.

נושאים לדיון:

- מדוע, לדעתכם, הקריבו בעבר בתרבויות מסוימות את הבנים לאלוהים?
- האם הוגנת בעיניך בקשת האל מאברהם להקריב את בנו כדי לבחון את גודל אמונתו?

מ ד ר ש

מדרש הזה הוא **משל**. לרוב, המשלים מלווים בנוסחה מקובלת כמו: "משל-למה הדבר דומה?" או: "משל ל" ואפילו רק "ל...". (דוגמה: "למלך..."). אם אין נוסחה פותחת של משל – איך מזהים שזה משל? – במקרה שלנו הדבר ברור: **המשל והנמשל** מופיעים בזה אחר זה והקשר ביניהם ברור.

כדי לפשט את ההקבלה אפשר ליצור עם התלמידים טבלה: **האמן** – הקב"ה. **קנקנים רעועים** – אנשים רגילים. **קנקן יפה** – הצדיק **ומקיש** – מעמיד בניסיון.

נושאו של המדרש הוא **מטרת הניסיון**: הוא מסביר לנו, בעזרת המשל, מה הסיבה שאלוהים מנסה את הצדיקים. מהי המטרה של האמן בהקישו על הכלים? הוא רוצה לבדוק אם הכלי מספיק טוב וניתן כבר להשתמש בו. כל כלי שנראה לו מספיק חזק לשימוש – צריך לעבור את "**בדיקת התקן**" האחרונה.

תפקידו של אברהם באומה הוא להקים את עם ישראל ולהנהיגו, זהו תפקיד רב משמעות שיכול לקבוע את **עתידי העם**. זו הסיבה שהניסיון אינו קל, זו לא "הקשה" קלה אלא ממש חבטה, משום שלמנהיג יש אחריות על עם, לא רק על עצמו, והוא צריך לעמוד בניסיון גדול יותר מאחרים (כדאי להבהיר בהזדמנות זו לתלמידים כי זה שעובר את הניסיון בסיפור העקידה אינו יצחק אלא **אברהם**).

ניתן להמחיש מסר זה בדבר כוחו והשפעתו של המנהיג על ידי **סיפורים אקטואליים** של עמידתם של מנהיגים ומפקדים בשעות משבר כמו מלחמות או החלטות גורליות אחרות.

ה ש י ר

השיר הנבחר "**הכותל**" עוסק בכותל המערבי, המקום **והסמל**. הכותל הוא שריד **מקדשנו** האחרון, לפי המסורת היהודית נבנה בית המקדש באותו מקום בו נתנסה אברהם אבינו בעקדת **יצחק לעולה**. הכותל היווה לאורך כל השנים מוקד **לכמיהה**, ומקום התחברות לאל. הוא מופיע בשיר **כסמל והשראה** לאמירות ומחשבות במישורים שונים. דמויות שונות מתייחסות אליו, כל אחת מחייה ומהחוויות הסובבות **אותה**.

